

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

А. О. Попович

Вихователь Херсонського закладу дошкільної освіти № 12 Херсонської
міської ради

Дошкільна освіта України на сьогоднішній день зазнає величезних трансформаційних змін, які, в першу чергу, спрямовані на поліпшення якості виховання і навчання. Розв'язання цієї проблеми лежить у площині модернізації змісту освіти. Оптимізація способів, засобів і технологій організації освітнього процесу, звичайно супроводжується переосмисленням мети, завдань і очікуваних результатів дошкільної освіти. Не важко помітити, що впродовж десятиріччя педагогічна наука послуговується науковою категорією «комунікативні компетенції». Зазвичай, застосовується ця категорія у вимірах компетентнісного підходу. Компетентнісний підхід у дошкільній сфері, на нашу думку, має відповідати знанням та здібностям дітей, які дозволяють їм ефективно діяти та соціалізуватися у суспільстві. Ми не обмежуємо соціалізацію тільки навчально-виховним простором дитячого садка, розуміючи, що цей простір має неймовірно вагоме значення, оскільки, у дітей дошкільного віку існує низка сфер спілкування та міжособистісної взаємодії [1]. Дослідники психології малої групи зазначають [3], що у середньому, будь-яка особа може одночасно входити в п'ять-сім малих груп, у яких відбувається безпосередній емоційний контакт, формуються соціальні норми, очікування щодо учасників взаємодії [4; 5], власне протікає її життя. Зупинимося на тих сферах спілкування, які є актуальними і важливими для дітей дошкільного віку у контексті комунікативних компетенцій: дошкільник–члени сім'ї, дошкільник–вихователі (няня, психолог, хореограф), дошкільник–знайомі люди, дошкільник–незнайомі люди, дошкільник–однолітки, дошкільник–діти менші за віком, дошкільник–діти старші за віком, у тому числі школярі. Завдяки мовленню дитина встановлює контакт з оточенням, соціалізується і вчиться

конструювати свою взаємодію у всіх перелічених сферах. У сучасних умовах перед дошкільною освітою стоїть завдання не тільки засвоєння дошкільнятами системи знань, формування певних умінь та навичок, а й забезпечення формування особистості – громадянина своєї країни, здатної креативно мислити, розв'язувати поставлені завдання, ефективно взаємодіяти, бути мобільною і легко адаптуватися до мінливих життєвих умов. Дошкільна освіта є первинною і базовою, від якої залежатиме успішна освіта і формування особистості дитини в молодшому шкільному віці. Втрачені сензитивні періоди у дошкільному віці, запущені патерни конструктивної взаємодії і якісні мовленнєві конструкції, важко надолужити у молодшому шкільному віці. Педагогічний принцип своєчасності має ключове значення. Педагоги і психологи – дослідники проблем дошкільної освіти, основний орієнтир вбачають у вирішенні даного завдання, через опанування дошкільниками компетенціями [2]. Комунікативні компетенції дошкільника – це засвоєні, усвідомлені та операціоналізовані у діяльність мовленнєві норми та доцільне їх застосування у сферах його життєдіяльності. Варто зазначити, що сучасний соціальний запит на випускника дошкільного освітнього закладу, орієнтується, в першу чергу, на сформованість інтегральних особистісних новоутворень, поведінкових конструктів особистості дитини, після яких звертається увага на вимоги, щодо конкретних знань, умінь і навичок.

Висновок. Формування комунікативних компетенцій, у руслі компетентнісного підходу, орієнтує дошкільну освіту на формування у випускника такої системи компетентностей, яка дозволить йому успішно навчатися та адаптуватися у мінливих умовах сьогодення.

Література:

1. Выготский Л. С. История развития высших психических функций. Психология развития человека. М., Смысл, Эксмо. 2005. С. 208-543. 1136 с.
2. Забровская О. В. Развитие коммуникативной компетентности детей дошкольного возраста в поликультурном пространстве детского сада. *Концепт*. 2013. Спецвыпуск № 08. URL: <http://e-koncept.ru/2013/13572.htm>

3. Попович І. С. Самооцінка як критерій соціально-психологічних очікувань. *Проблеми загальної та педагогічної психології: зб. наук. праць Інституту психології імені Г. С Костюка АПН України*. К.: «ГНОЗІС», 2010. Т. 12, ч. 3. С. 326–333.
4. Попович І. С. Типологічні особливості очікувань. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: психологічні науки: зб. наук. праць ХДУ*. Херсон: ВД «Гельветика», 2014. Вип. 1. Т. II. С. 64-70.
5. Popovych I. S. Social expectations in primary school age. *Proceedings of the 2nd International Academic Congress «Fundamental Studies in America, Europe, Asia and Africa», 27 Sept. 2014. USA. Vol. II. New York. 2014. P. 176–180.*